

การจัดการศึกษาในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
Educational Management of Lao People's Democratic
Republic (Lao PDR)

ปณณวัฒน์ งามแสง*

Pannawat Ngamsaeng

บทคัดย่อ

บทความวิชาการเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอการจัดการศึกษาในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เนื่องจากการศึกษาเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และเป็นการลงทุนระยะยาวที่ทุกประเทศให้ความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อความเจริญก้าวหน้าของสังคมมนุษย์ เพราะการศึกษามีความสัมพันธ์โดยตรงต่อการพัฒนาสติ ปัญญา ทักษะ ทักษะ ค่านิยม และคุณธรรมของสังคม รวมทั้งการศึกษาเป็นการส่งเสริมและถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ และวัฒนธรรมของมนุษย์จากรุ่นหนึ่งสู่รุ่นหนึ่ง เพื่อมุ่งสู่เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ทางพุทธปัญญา จิตใจ และพลานามัยของคนในสังคมนั้น

คำสำคัญ : การจัดการศึกษา, อาเซียนศึกษา, สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

* นักวิชาการอิสระ Email: pannawat.ngam@mcu.ac.th

Abstract

The purpose of this article was to propose education management in the Lao People's Democratic Republic. Education is one of the most important foundations in human resource development, and it is a long-term investment that is beneficial to the progress of human society in every country. Education is directly related to the intellectual development, attitudes, behavior, values and morals of society including the accumulation and transfer of knowledge, experiences and human cultures from one generation to the next generation, to be a learning society for the intellectual, mental and health of the people in that society.

Keywords: Educational Management, ASEAN Studies, Lao People's Democratic Republic

บทนำ

ASEAN: Association of Southeast Asian Nations หรือสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จัดตั้งขึ้นโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของประเทศสมาชิกก่อตั้ง 5 ประเทศได้แก่ ไทย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย และสิงคโปร์ ได้ร่วมลงนามในปฏิญญาอาเซียน (ASEAN Declaration) ที่พระราชวังสราญรมย์ เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2510 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างกันในภูมิภาค อำนวยความสะดวกซึ่งกันและกัน เสถียรภาพ และความมั่นคงทางการเมือง สร้างสรรค์ความเจริญทางด้าน เศรษฐกิจ การพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรม การกีดกันอยู่ดีบนพื้นฐานของความเสมอภาคและผลประโยชน์ร่วมกันของสมาชิกซึ่งนับตั้งแต่วันก่อตั้งอาเซียนได้แสดงบทบาทเป็นที่ประจักษ์แก่นานาประเทศนำไปสู่การขยายสมาชิกภาพโดยบรูไน ดารุสซาลามเข้าเป็นสมาชิกลำดับที่ 6 เมื่อปี 2527 เวียดนามเข้าเป็นสมาชิกลำดับที่ 7 ในปี 2538 สาธารณรัฐประชาธิปไตย

ประชาชนลาว และพม่าเข้าเป็นสมาชิกพร้อมกันเมื่อปี 2540 และกัมพูชาเข้าเป็นสมาชิกล่าสุดเมื่อปี 2542 ทำให้อาเซียนมีสมาชิกรอบ 10 ประเทศ (สำนักประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ กระทรวงแรงงาน, 2561, ออนไลน์)

การศึกษาเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และเป็นการลงทุนระยะยาวที่ทุกประเทศให้ความสำคัญ เป็นประโยชน์มหาศาลต่อความเจริญก้าวหน้าของสังคมมนุษย์ เพราะการศึกษามีความสัมพันธ์โดยตรงต่อการพัฒนาสติ ปัญญา ทักษะคนดี พฤติกรรม ค่านิยม และคุณธรรมของสังคม (ปานตา ใช้เทียมวงศ์, 2534) ทั้งนี้ เพราะการศึกษาเป็นการสั่งสมและถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ และวัฒนธรรมของมนุษย์จากรุ่นหนึ่งสู่รุ่นหนึ่ง เพื่อมุ่งสู่เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ทางพุทธปัญญา จิตใจ และพลานามัยของคนในสังคมนั้น (เอกวิทย์ ณ ถลาง, 2541)

ภายหลังที่ประเทศลาว ได้ลบล้างระบอบราชาธิปไตยที่พันสมัย แล้วสถาปนาระบอบสังคมนิยมคือ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวขึ้นแทนในวันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2518 (คณะโฆษณาวงศ์อนุญกลางพรรค, 2558) เหตุการณ์อันยิ่งใหญ่นี้ ได้ทำให้การปฏิวัติชาติประชาธิปไตย จนได้รับชัยชนะอย่างสง่างามของการก่อสร้างระบอบใหม่ (ไกรสอน พรหมวิหาร, 2520) ไกรสอน พรหมวิหาร นายกรัฐมนตรีลาวคนแรกหลังจากปฏิวัติ ทำให้แอก (อำนาจ) การปกครองอันโหดร้ายของระบบศักดินา และระบอบล่าเมืองขึ้นยุติลงโดยสิ้นเชิง เปิดศักราชใหม่ (สังกัจจิม) เป็นศักราชแห่งความเป็นเอกราชอิสรภาพและก้าวขึ้นสู่สังคมนิยมให้แก่ชาตินั้น จนกลายเป็นชัยชนะในประวัติศาสตร์ ที่มีความหมายแห่งยุคสมัยอันลึกซึ้ง เป็นผลจากการต่อสู้และปฏิวัติที่เต็มไปด้วยความเสียสละ ความยากลำบากตลอดมา (คณะโฆษณาวงศ์อนุญกลางพรรค, 2558) การสถาปนาสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวก็เป็นการยืนยัน ยืนยันถึงการก่อสร้างและปรับปรุงโครงสร้าง การจัดตั้งอำนาจรัฐของ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว นับแต่ศูนย์กลางลงมาถึงท้องถิ่น ให้กลายเป็นระบบอำนาจ การปกครองที่เป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริงและเข้มแข็ง มีกำลังเพียงพอใน

การคุ้มครองรัฐและคุ้มครองสังคมในขอบเขตทั่วประเทศ (พระมหาบุญทวี วิไลจักร, 2546)

หลังจากประเทศลาวได้รับการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ. 2518 เป็นต้นมา พรรครัฐบาลก็ได้เอาใจใส่ในการส่งเสริมการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และขยายระบบการศึกษาลงสู่ท้องถิ่นและให้ทั่วถึงกัน เพื่อการขจัดความไม่รู้หนังสือให้หมดสิ้นไป (กาด วันแพง, (ลัดสหมี่ วงศ์สัก, แปล), 2545) โดยให้หลักสูตรภาษาลาวเท่านั้นเป็นภาษาราชการ ประชาชนลาวต้องพูดและเขียนภาษาลาวได้เป็นอย่างดี โดยมีระบบการศึกษาประกอบด้วย การศึกษาอนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย อาชีวศึกษา เทคนิคศึกษาและอุดมศึกษาสาขาวิชาต่าง ๆ (ธีระรุญเจริญ, 2542) ปัจจุบันนี้ พรรคและรัฐบาลลาวมีความเอาใจใส่อย่างจริงจัง ในการพัฒนาการศึกษาของลาว ดังที่ปรากฏใน 4 บุคทะเล (พรรคประชาชนลาว, 2554) ทางด้านการเมือง ของมติที่ประชุมใหญ่ครั้งที่ 9 อันเป็นแนวนโยบายหนึ่งที่พรรคประชาชนปฏิวัติลาวจะต้องทำให้สำเร็จก่อน ปี พ.ศ. 2563 เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ทางด้าน การสร้างทรัพยากรมนุษย์

จากที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่า ระบบการจัดการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไปล้วนส่งผลต่อการจัดระบบการศึกษาในแต่ละยุคสมัย ผู้เขียนตระหนักถึงปัญหาทางการศึกษาของประเทศลาวที่อยู่ในยุคแห่งการปรับปรุงโครงสร้างระบบการศึกษาใหม่ เพื่อให้เทียบเท่ากับสากล จึงมีเขียนบทความเรื่องนี้ เพื่อมุ่งหวังให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมลาวโดยเฉพาะคนรุ่นหลังที่จะเป็นกำลังสำคัญได้เกิดความตระหนักในปัญหา ระบบการศึกษาของลาว เพื่อที่จะขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาการจัดการศึกษาให้ของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวให้ก้าวหน้าต่อไป

การจัดการศึกษาของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

1. รัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

รัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มาตรา 21 และ มาตรา 22 ระบุว่า รัฐให้ความสำคัญแก่การพัฒนาเศรษฐกิจสัมพันธ์กับการพัฒนา

วัฒนธรรมสังคม และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เอาใจใส่ปฏิบัตินโยบายพัฒนาการศึกษา ปฏิบัติระบอบการศึกษาชั้นประถมศึกษาแบบบังคับเพื่อสร้างคนลาวให้เป็นพลเมืองดี มีคุณสมบัติ สันติธรรม ปกติวัด มีความรู้และความสามารถ รัฐและทั่วสังคมตั้งหน้าพัฒนาการศึกษาแห่งชาติให้มีคุณภาพสร้างโอกาสและเงื่อนไขให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะประชาชนที่อยู่เขตห่างไกล ชนเผ่า ผู้หญิง เด็กเล็ก และผู้ด้อยโอกาส รัฐส่งเสริมให้เอกชนลงทุนในการพัฒนาการศึกษาแห่งชาติตามกฎหมาย (รัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว, 2546)

2. กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มาตรา 4 ได้พูดถึงนโยบายเกี่ยวกับการศึกษาว่า รัฐยึดเอาการศึกษาเป็นงานศูนย์กลางของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สำคัญต่อการพัฒนาคนทางด้านคุณสมบัติ สันติธรรม ปกติวัด ชีวะทัศน์ และโลกทัศน์ วิทยาศาสตร์ และสร้างคนให้มีความรู้ ความสามารถ รู้คิด มีวิชาชีพสร้างสังคมให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และเศรษฐกิจแห่งภูมิปัญญา เอาใจใส่ขยายการศึกษาก่อนวัยเรียน และปฏิบัติการศึกษาชั้นประถมศึกษาสมบูรณ์ภาคบังคับให้สำเร็จ เพิ่มพูนให้แก่การศึกษาพัฒนาการศึกษาแห่งชาติให้มีคุณภาพ สร้างโอกาสให้ชุมชนได้รับการศึกษาให้ทั่วถึง โดยเฉพาะชุมชนอยู่เขตห่างไกล ผู้หญิง เด็กเล็ก และผู้ด้อยโอกาส พร้อมทั้งสร้างเงื่อนไขให้พลเมืองลาวได้เรียนวิชาชีพมากขึ้น รัฐส่งเสริมให้การจัดตั้งต่าง ๆ รวมทั้งเอกชนภายในและต่างประเทศลงทุนในการพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ (กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ฉบับปรับปรุง, 2551)

มาตรา 5 หน้า 4 ได้พูดถึง หลักการของการศึกษาว่า การศึกษาต้องปฏิบัติตามหลักการพื้นฐาน ดังนี้

1. การศึกษาต้องดำเนินไปตามสังคมนิยม มีลักษณะชาติมหาชน วิทยาศาสตร์และทันสมัย
2. การศึกษาสามัญสัมพันธ์กับอาชีพศึกษา

3. การศึกษาอยู่ในโรงเรียนต้องไปเคียงคู่กับการศึกษาอบรมอยู่ในครอบครัว สังคมและนอกโรงเรียน

4. การศึกษาต้องรับประกันทฤษฎีกับพฤติกรรม การเรียนต้องไปเคียงคู่กับการปฏิบัติจริง การศึกษาต้องสัมพันธ์กับการออกแรงงาน

5. การศึกษาต้องตอบสนองความเรียกร้องต้องการของการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมในแต่ละระยะ

6. การศึกษาแห่งชาติต้องสอดคล้องกับการศึกษาภาคพื้น และสากล

มาตรา 17 หน้า 9 ได้พูดถึง การประณมศึกษาว่า ประณมศึกษาเป็นการศึกษาเบื้องต้นของสายสามัญศึกษามีการกำหนดเวลาเรียน 5 ปี เพื่อรับประกันให้ผู้เรียน มีความรู้ทั่วไปทางด้านวิทยาศาสตร์-สังคม และมนุษยศาสตร์ มีความสามารถในการฟัง การอ่าน การพูด การดู การถาม การเขียนภาษาลาว และการคิด รู้รักษา สุขภาพ รักความสะอาด รักสิ่งแวดล้อม และรู้ศิลปวัฒนธรรมลาว เรียนภาษาต่างประเทศ โดยเริ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เป็นต้นไป

ประถมศึกษาเป็นการศึกษาภาคบังคับสำหรับพลเมืองลาวบรรดาเผ่าที่มีอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป รัฐบาลและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีความรับผิดชอบวางมาตรการที่เหมาะสมเพื่อรับประกันให้คนลาว เป็นต้น เด็กทุกคนที่อยู่ในเกณฑ์อายุเรียนมีโอกาสได้เข้าเรียนอย่างทั่วถึงสังคม ชุมชน พ่อแม่ หรือผู้ปกครองต้องรับประกันให้เด็กทุกคนได้เรียนจบชั้นประถมศึกษาภาคบังคับให้สำเร็จ

มาตรา 49 หน้า 309 ได้พูดถึง การคุ้มครอง บริหารการศึกษาว่า การคุ้มครอง บริหารการศึกษา เป็นการชี้แนะ การวางแผน จัดตั้งปฏิบัติ นำใช้ ตรวจสอบ สรุปลผลและประเมินผลเกี่ยวกับครู บุคลากร ผู้เรียน งบประมาณ อาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ การเรียนการสอน เพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ตามนโยบายและแผนการพัฒนาศึกษาของรัฐ

มาตรา 50 หน้า 309 ได้พูดถึง หลักการคุ้มครอง บริหารการศึกษาว่า การคุ้มครองบริหารการศึกษาต้องปฏิบัติตามหลักการรวมศูนย์ประชาธิปไตย บุคคลขึ้นกับการจัดตั้งโดยมีการประสานสมทระหว่างสายตั้งกับสายขวาง

3. การศึกษาในระบบโรงเรียน

เป็นระบบการศึกษาหนึ่งที่มีการจัดตั้งอยู่ในโรงเรียนอย่างเป็นระบบมีการกำหนดเวลาเรียนและเนื้อหาหลักสูตรที่ถูกต้องตามมาตรฐานการศึกษาในระบบโรงเรียนประกอบด้วยการศึกษาชั้นต่าง ๆ ดังนี้

1) การศึกษาก่อนวัยเรียนเป็นการศึกษาชั้นหนึ่งซึ่งประกอบด้วยการเล่นเด็กและอนุบาลศึกษาซึ่งมีหน้าที่พัฒนาทางด้านร่างกายความคิด จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และพละการ เพื่อเตรียมเข้าเรียนชั้นประถมศึกษา

2) ประถมศึกษาเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานของสายสามัญ ซึ่งเป็นความรู้พื้นฐาน ซึ่งเป็นความรู้พื้นฐานที่จำเป็น และการศึกษาภาคบังคับ โดยไม่จ่ายค่าเรียน สำหรับประชาชนลาวบรรดาเผ่าที่มีอายุ 6 ปีขึ้นไป ต้องไปเข้าเรียน และเรียนให้จบตามหลักสูตรชั้นประถมศึกษา ซึ่งกำหนดเวลาเรียน 5 ปี

3) มัธยมศึกษาเป็นการศึกษาถัดจากชั้นประถมศึกษาขึ้นไปซึ่งมีหน้าที่บริการความรู้ที่จำเป็น เพื่อการเรียนต่อหรือการประกอบอาชีพตามความเหมาะสม ชั้นมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 2 ตอน คือ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งมีหน้าที่ประกอบความรู้ทั่วไป และความรู้เทคนิคสังเคราะห์ขั้นพื้นฐาน และมีกำหนดเวลาเรียนช่วงชั้นละ 3 ปี ปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการกำลังศึกษาขยายให้การศึกษาระดับมัธยมศึกษาจาก 6 ปี มาเป็น 7 ปี เพื่อทำให้ระบบสามัญศึกษาในระบบโรงเรียนเป็น 12 ปี

4. การศึกษานอกโรงเรียน

การศึกษานอกโรงเรียนเป็นรูปการณ์จัดตั้งหนึ่งของการศึกษา ซึ่งมีหน้าที่บริการ ด้านการศึกษาให้แก่ประชาชน คือ ลบล้างความไม่รู้หนังสือ บำรุง ยกกระดับการศึกษา และอบรมวิชาชีพให้แก่ประชาชนและผู้ใช้แรงงานโดยไม่จำกัดอายุ เวลาเรียนและสถานที่เรียนอย่างไม่คงที่

5. การศึกษาเพื่อทุกคน

เพื่อบรรลุเป้าหมายการศึกษาเพื่อทุกคนแห่งชาติ ตามกรอบแผนปฏิบัติงาน ดักดา (การประชุมศึกษาโลกที่นครหลวงดักดา ประเทศเซเนกัล (Senegal) วันที่ 22-

24 เมษายน 2543) แผนปฏิบัติงานแห่งชาติการศึกษาเพื่อทุกคน (พ.ศ. 2546-2558) ได้ถูกสร้างขึ้นโดยเกี่ยวข้องกับเป้าหมายรวมของการพัฒนาของสหประชาชาติใน สปป. ลาว และแผนยุทธศาสตร์เพื่อความเติบโตและการลดความยากจนแห่งชาติ การศึกษาเพื่อทุกคนเป็นการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐาน เด็กก่อนวัยเรียนให้ทั่วถึงประชาชนทุกคน ในเขตชนบทและตัวเมืองอย่างทั่วถึง ส่งเสริมชุมชนในท้องถิ่นให้เข้าร่วมการศึกษาขั้นพื้นฐานและลดความไม่รู้หนังสือ ปรับปรุงคุณภาพ และความสอดคล้อง โดยเฉพาะเด็กหญิง และเด็กด้อยโอกาสหรือพิการ เด็กฐานะยากจน เด็กชนเผ่าอยู่ห่างไกล วัยรุ่นและผู้ใหญ่

ทั้งนี้ ก็เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้มีความรู้ความสามารถ ตอบสนองให้แก่การพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคม โดยเฉพาะการวางพื้นฐานในการสร้างกำลังแรงงานให้มีทักษะ มีคุณภาพสูง สามารถแข่งขัน และเชื่อมโยงกับภาคพื้นและสากล แต่เพื่อรับประกันให้บรรลุความคาดหมายดังกล่าว รัฐบาลจะสานต่อจัดตั้งขยายยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาลาวให้ปรากฏเป็นผลเป็นจริง ปฏิบัตินโยบายในการยกระดับครูผู้สอน พร้อมทั้งสนองพนักงานครูให้เพียงพอ สร้างโรงเรียนต้นแบบ ส่งเสริมการอ่าน และสนองอุปกรณ์การเรียนการสอน ให้เพียงพอ ปรับปรุงนโยบายการเลื่อนชั้นเรียน และนโยบายอื่น ๆ ต่อผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ อยู่ที่เขตห่างไกล ให้มีความเหมาะสมและส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การศึกษาและกีฬาให้มากขึ้น โดยเฉพาะขยายโรงเรียนอนุบาล ประถม มัธยม วิทยาลัย โรงเรียนวิชาชีพ อยู่ที่ท้องถิ่นต่าง ๆ ให้มากขึ้น ปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน เอาใจใส่คุณภาพของครู อุปกรณ์ หลักสูตร ห้องทดลองต่าง ๆ เพื่อผ่านการสอบทฤษฎี แล้วหันมาทดลองทางวิทยาศาสตร์ต่าง ๆ เข้าสู่การปฏิบัติจริงมากขึ้น เพื่อสร้างศักยภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคมของชาติ ในอนาคต

สรุปได้ว่า ระบบการศึกษาของ สปป.ลาว ได้มีการปรับการศึกษาเพื่อรับประกันให้ทุกคน เข้าถึงการศึกษาได้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ทั้งให้บรรลุความหมายวางไว้ คือ มุ่งมั่นทำให้อัตราการรู้หนังสือของประชาชนในกลุ่มอายุ 15-24 ปี ให้ได้ 99 % ของประชากรทั้งหมด ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาลาวให้ปรากฏเป็นผลเป็นจริง

ปฏิบัตินโยบายในการยกระดับครูผู้สอน พร้อมทั้งสนองพนักงานครูให้เพียงพอ สร้างโรงเรียนต้นแบบ ส่งเสริมการอ่าน และสนองอุปกรณ์การเรียน-การสอน ให้เพียงพอ ปรับปรุงนโยบายการเลื่อนชั้นเรียน และนโยบายอื่น ๆ ต่อผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ในเขตห่างไกล ให้มีความเหมาะสมและส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

6. ทิศทางและการปฏิรูปการศึกษาของลาว

ระบบการศึกษาของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยที่ผ่านมา ประเทศลาวได้มีการปฏิรูปการศึกษาทั้งหมด 4 ครั้ง

ครั้งที่ 1 ในปี ค.ศ. 1975 รัฐบาลลาวได้ประกาศใช้หลักสูตรเดียวทั่วประเทศ สื่อการเรียนการสอนเป็นภาษาลาวทั้งหมด ระบบการศึกษาประกอบด้วย ชั้นประถม 5 ปี ชั้นมัธยมต้น 3 ปี ชั้นมัธยมปลาย 3 ปี

ครั้งที่ 2 ในปี ค.ศ. 1980 – 1990 ซึ่งในปี ค.ศ. 1980 ได้ประกาศลบล้างการไม่รู้หนังสือ ได้มีการปรับปรุงคู่มือครูและอุปกรณ์การเรียนการสอนให้เหมาะสมกับนโยบายใหม่ของรัฐบาล สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ถึงแม้ว่าจะประสบกับปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำอย่างมาก แต่รัฐบาลก็พยายามพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างเต็มที่

ครั้งที่ 3 ในปี ค.ศ. 1997 ได้มีการปฏิรูปหนังสือเรียน คู่มือครู และอุปกรณ์การเรียนให้เหมาะสมกับนโยบายใหม่ของรัฐ กระทรวงศึกษาธิการได้สร้างระบบครูนิเทศในชั้นมัธยมในระดับจังหวัด และระบบครูนิเทศในระดับชั้นประถมในอำเภอ เพื่อติดตามช่วยเหลือครูและให้คำแนะนำในการใช้หลักสูตรใหม่

ครั้งที่ 4 ในปี ค.ศ. 2006 – 2015 การปฏิรูปการศึกษาใน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ครั้งสุดท้าย ได้มีการออกกฎหมายฉบับใหม่ เช่น มาตราที่ 13 ได้กล่าวไว้ว่า ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ทำหน้าที่ให้ความรู้ทั่วไปและความรู้พื้นฐานที่จำเป็น เพื่อเรียนต่อหรือประกอบอาชีพตามความเหมาะสม ชั้นมัธยมต้น จากแบบเดิม 3 ปี ได้เปลี่ยนมาเป็น 4 ปี และชั้นมัธยมปลาย 3 ปี ระบบใหม่นี้ได้จัดตั้ง ปฏิบัติหลักสูตร เมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2009 สำหรับการศึกษ

ระดับอุดมศึกษาหรือระดับการศึกษาขั้นสูง รวมทั้งการศึกษาด้านเทคนิคสถาบันศึกษาขั้นสูงหรือมหาลัย อยู่ในความดูแลและรับผิดชอบของกรมอาชีวศึกษาและมหาลัยกระทรวงศึกษาธิการ ยกเว้นการศึกษาเฉพาะทาง ซึ่งอยู่ในความดูแลของกระทรวงอื่น โดยเมื่อเด็กจบการศึกษาในระดับประถมและมัธยมแล้ว จะมีการคัดเลือกนักเรียนเพื่อเสนอกระทรวงศึกษาธิการ ให้เด็กได้รับการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ได้แก่ สายอาชีพใช้เวลาศึกษา 3 ปี ในวิทยาลัยเทคนิคต่าง ๆ ซึ่ง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้ให้ความสำคัญในการศึกษาในระดับนี้ เนื่องจากเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศแห่งอนาคต สำหรับผู้ที่จบมัธยมต้น ด การศึกษาในระดับอาชีวศึกษาของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จึงมุ่งเน้นเพื่อการผลิตและพัฒนาคนให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติ ซึ่งปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการร่วมกับกระทรวงแรงงาน จัดให้มีการวัดมาตรฐานฝีมือแรงงาน ซึ่งทั้งหมดมีความสำคัญอย่างยิ่ง ต่อการสร้างมาตรฐานแรงงาน เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในอนาคตอันใกล้

การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ซึ่งปัจจุบันสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีมหาวิทยาลัยของรัฐอยู่จำนวน 5 แห่ง ดังนี้

- 1) มหาวิทยาลัยแห่งชาติ ตั้งอยู่ที่นครหลวงเวียงจันทน์ มุ่งสู่ความเป็นเลิศทางการค้นคว้าและวิจัยทางวิทยาศาสตร์
- 2) มหาวิทยาลัยวิทยาศาสตร์สุขภาพ เป็นมหาวิทยาลัยที่ก่อตั้งจากการแยกคณะด้านการแพทย์ จากมหาวิทยาลัยแห่งชาติ
- 3) มหาวิทยาลัยสุพานวงค์ นครหลวงพระบาง สำหรับรองรับนักเรียนจากนครหลวงทางภาคเหนือ ส่งเสริมในเรื่องอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและวิศวกรรมเพื่อไปสู่ความเป็น Excellence Center
- 4) มหาวิทยาลัยสะหวันนะเขต ทางตอนกลางของประเทศ ซึ่งตั้งอยู่บนเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจ East-West Economic Corridor จะส่งเสริมให้มีการศึกษาทางการค้าและ Logistic
- 5) มหาวิทยาลัยจำปาสัก สำหรับรองรับนักเรียนจากแขวงทางภาคใต้ มุ่งเน้นการศึกษาทางการเกษตรกรรม

มหาวิทยาลัยของรัฐทั้ง 5 แห่งนี้ ปัจจุบันมีนักศึกษาที่อยู่ในความดูแลประมาณ 3 หมื่นคน ไม่นับรวมวิทยาลัยเอกชนที่สามารถรองรับนักศึกษาได้ในจำนวนใกล้เคียงกันรัฐบาลของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว กำลังเร่งปรับปรุงคุณภาพมหาวิทยาลัยของรัฐที่มีอยู่ให้เป็นไปตามแผนปฏิรูปการศึกษาแห่งชาติระยะที่ 2 เพื่อยกระดับคุณภาพให้เทียบเท่ามหาวิทยาลัยอื่น ๆ ในภูมิภาคและมีความเป็นสากลมากขึ้น อาจารย์สอนในมหาวิทยาลัยหรือในสายอุดมศึกษา ใน 100 คน จะต้องมีผู้จบระดับปริญญาเอก 10 คน ปริญญาโท 60 คน และปริญญาตรี 30 คน เรียกว่าสูตร 1:6:3 ซึ่งจะต้องเกิดขึ้นภายในปี 2015 สิ่งนี้จะเป็นตัวชี้วัดหรือตัวบ่งชี้ที่ทำนายสำหรับอุดมศึกษาในการปฏิรูปการศึกษาของ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ครั้งนี้” นายคำพา จันเพ็งใส อธิบดีกรมการศึกษาขั้นสูงกล่าว (การปฏิรูปและทิศทางการศึกษาของประเทศลาว, 2018, ออนไลน์) ปัจจุบันลาวไม่อนุญาตให้มีการขยายวิทยาลัยใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น รวมถึงการเพิ่มหลักสูตรการศึกษาด้วย ทั้งนี้ ก็เพื่อให้สามารถควบคุมคุณภาพได้อย่างทั่วถึงตามมาตรฐานที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด และเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่กระจายอยู่ทั่วประเทศจะต้องเร่งวางแผนให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ด้วยการผลิตบัณฑิตให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาประเทศในแต่ละด้านต่อไป

จะเห็นได้ว่า ระบบการศึกษาของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้มีการปฏิรูปการศึกษา รัฐบาลลาวได้ประกาศใช้หลักสูตรเดียวทั่วประเทศ สื่อการเรียนการสอนเป็นภาษาลาวทั้งหมด รัฐบาลมีความพยายามในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างเต็มที่ ดังจะเห็นได้จากการปฏิรูปหนังสือเรียน คู่มือครู และอุปกรณ์การเรียนให้เหมาะสมกับนโยบายใหม่ของรัฐ นอกจากนี้ รัฐบาลยังมีนโยบายสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษาทั้งหมดให้แก่นักเรียนในสาขาที่รัฐมีความต้องการสูง เพื่อจูงใจให้เด็กเข้าสู่ระบบการศึกษาอาชีวะเพิ่มมากขึ้นและเพื่อตอบสนองกับความต้องการในการพัฒนาประเทศ ปัจจุบัน การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีมหาวิทยาลัยของรัฐอยู่จำนวน 5 แห่ง แต่ละแห่งก็มีมุ่งสู่

ความเป็นเลิศแต่ละด้านที่แตกต่างกัน เช่น มหาวิทยาลัยแห่งชาติ ตั้งอยู่ที่นครหลวง เวียงจันทน์ มุ่งสู่ความเป็นเลิศทางการค้นคว้าและวิจัยทางวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

7. นักศึกษา สปป.ลาวไปศึกษาต่อต่างประเทศ

ในหลายปีที่ผ่านมา ต่างประเทศได้ให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียนลาวมากขึ้น ในแต่ละปี เวียดนาม เป็นประเทศที่ให้ทุนมากกว่าประเทศอื่น ๆ รองลงมาเป็นประเทศ จีน ไทย ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย ฝรั่งเศส เกาหลีใต้ สหรัฐอเมริกา และประเทศอื่น ๆ ในขณะที่นักศึกษาลาวจำนวนมากมาเรียนอยู่ต่างประเทศ รัฐบาลลาวมีความเอาใจใส่ ในการให้ความคุ้มครองนักศึกษาลาวที่เรียนอยู่ต่างประเทศ ด้วยการสนับสนุนให้นักเรียนเหล่านั้นเคารพและปฏิบัติตามกฎหมายบ้านเมืองและระเบียบวินัยของ โรงเรียนที่ตนเรียนอยู่ รวมทั้งกระตุ้นให้พวกเขาตั้งใจศึกษาร่ำเรียนให้สำเร็จไปด้วยดี ยกตัวอย่างเช่น นักเรียนที่ไปศึกษาที่ประเทศเวียดนาม ทางกรม รับผิดชอบนักศึกษา กระทรวงศึกษาธิการและกีฬาของลาว จะทำให้นักศึกษาลาวทั้งหมด ที่อาศัยและกำลัง ศึกษาอยู่นั้นเข้าใจถึงสิทธิพิเศษที่พวกเขาได้รับและการตอบสนองอย่างถูกต้องด้วยการ หมั่นศึกษา ร่ำเรียนและปฏิบัติตามกฎระเบียบกฎหมายของประเทศที่รับเอาพวกเขาไป ร่ำเรียน โดยจะร่วมมือกับมหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษาต่าง ๆ เพื่อให้แน่ใจว่า นักศึกษาลาวเรียนหนักและนำเอาความรู้ที่พวกเขาได้เรียนมานั้นไปใช้ในประเทศของ ตน ทั้งนี้ก็ยอมรับว่า ทางกรมฯ ได้รับคำทักท้วงมากเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่ดีของ นักศึกษาลาว รวมทั้งการไม่เอาใจใส่ในการเรียนและไปเสียเวลาทำสิ่งที่ไม่เป็น ประโยชน์ เกี่ยวกับเรื่องนี้ ชาวนครหลวงเวียงจันทน์ ท่านหนึ่ง พูดถึงมาตรการที่มีต่อ นักศึกษานั้น ในวันที่ 4 มีนาคม 2014 ว่า อย่างไรก็ตาม ขณะนี้รัฐบาล สาธารณรัฐ ประชาธิปไตยประชาชนลาว กำลังพยายามทำให้การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สอดคล้อง กับยุทธศาสตร์แห่งการพัฒนาและโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศ ก็คือ การเรียกร้อง ต้องการของการเชื่อมโยงในกลุ่มอาเซียนและเชื่อมโยงกับสากล พร้อมกันนั้นก็เพื่อทำ ให้บรรลุแผนพัฒนาการศึกษาและแผนปฏิรูปการศึกษาลาวระยะ 2 ก็คือ จุดมุ่งหมาย การจัดตั้งปฏิบัติบรรดากิจกรรมใน 3 แผนงานการศึกษา เช่น การขยายการศึกษาของ เด็กก่อนวัยเรียน สำหรับเด็กอายุ 5 ปี ด้วยรูปแบบการเรียนในโรงเรียนอนุบาล ห้าง

กรมประมง และการจัดกลุ่มการเล่นเพื่อเรียนของชุมชน ปรับปรุงการเลื่อนชั้นของชั้น ประถมและมัธยมตอนต้น เอาใจใส่เพิ่มการเข้าเรียนในชั้น ม.5 ถึง ม.7 สร้างมาตรการ ใหม่สำหรับโครงสร้างหลักสูตรการศึกษา วิชาชีพ การฝึกอบรมวิชาชีพ และอื่น ๆ ดังที่ ทางกรรมการลาวกำหนดเอาไว้อยู่ในแผนการพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคม ในปี 2013-2014 เพื่อให้แผนพัฒนาการศึกษาและแผนปฏิรูปการศึกษาระยะ 2 ที่ว่านั้นบรรลุผล สำเร็จได้นั้น แน่นนอน จะอาศัยแต่เพียงงบประมาณของทางการลาวที่มีน้อยและทั้งขาด ดุล มาโดยตลอด ซึ่งในการคาดหมายสำคัญของแผนการพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคม ปี 2012-2013 ที่ว่าจะทำให้การขาดดุลงบประมาณ 4037 ต่อกีบนั้น มีการวิพากษ์วิจารณ์ กันว่ายากที่สุด หรืออาจเป็นไปได้ที่จะทำให้แผนการนั้นประสบผลสำเร็จ ถ้า ต่างประเทศไม่ให้การช่วยเหลือ ในจำนวน 26 ประเทศที่ให้การช่วยเหลือทางด้าน การศึกษา คือที่พูดมานั้นในวันที่ 4 มีนาคม 2014 ก็มีข่าวว่ารัฐบาลญี่ปุ่นได้อนุมัติทุน ช่วยเหลือลาว 3 โครงการ เป็นมูลค่า 240 ต่อกีบ ประมาณ 30 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพื่อ ใช้ในการปรับปรุงการศึกษาชั้นมัธยม การบริหารจัดการขยะ และยกระดับการ พยากรณ์อากาศรวมทั้งการบริหารจัดการเรื่องภัยน้ำท่วม น้ำน้อย ในนั้นเงินจำนวน 10 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพื่อใช้ในการปรับปรุงการศึกษาชั้นมัธยม 45 แห่ง โรงเรียน 235 ห้อง จะมีโต๊ะ ห้องสมุด ห้องวิจัย และจะสร้างหอพักมัธยม 3 หลัง ไปด้วย (การศึกษา ลาว – นักศึกษาลาวไปศึกษาต่อต่างประเทศ, 2018, ออนไลน์)

จากที่กล่าวมาเบื้องต้น จะเห็นได้ถึงความพยายามในการพัฒนาและขยาย ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาลาวให้ปรากฏและสามารถนำมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิภาพ รวมไปถึงความเอาใจใส่ของรัฐบาลลาวที่มีต่อนักศึกษาชาวลาที่ เดินทางไปเรียนอยู่ต่างประเทศ ทางรัฐบาลพยายามในการกระตุ้นให้นักศึกษาลาวมี ความตั้งใจเรียนให้สำเร็จ ซึ่งถือเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญ อันจะส่งผลต่อ การพัฒนาประเทศชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เพื่อให้ให้นักศึกษาที่ไปเรียนยังต่างประเทศได้ นำความรู้ที่ได้ร่ำเรียนกลับมาพัฒนาประเทศไทยของตน

บทสรุป

การศึกษาเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และเป็นการลงทุนระยะยาวที่ทุกประเทศให้ความสำคัญ เป็นประโยชน์มหาศาลต่อความเจริญก้าวหน้าของสังคมมนุษย์ เพราะการศึกษามีความสัมพันธ์โดยตรงต่อการพัฒนาสติ ปัญญา ทักษะคนดี พฤติกรรม ค่านิยม และคุณธรรมของสังคม ทั้งนี้ เพราะการศึกษาเป็นการสั่งสมและถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ และวัฒนธรรมของมนุษย์ จากรุ่นหนึ่งสู่อีกหนึ่ง เพื่อมุ่งสู่เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ทางพุทธปัญญา จิตใจ และพลานามัยของคนในสังคมนั้น การศึกษาเปลี่ยนแปลงไป ล้วนส่งผลต่อการจัดระบบการศึกษาในยุคสมัยนั้น ๆ ได้ตระหนักถึงปัญหาทางการศึกษาของประเทศลาวที่อยู่ในยุคแห่งการปรับปรุงโครงสร้างระบบการศึกษาใหม่ นักศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยในลาว มีโอกาสทำกิจกรรมกับเพื่อนต่างชาติอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะกับเพื่อนชาวญี่ปุ่นและไทย ซึ่งเป็นความร่วมมือในระดับมหาวิทยาลัยกับสถาบันต่างประเทศ การสร้างความคุ้นเคยกับเพื่อนชาวต่างชาติ เป็นส่วนหนึ่งของความพยายามปรับตัวตลอดหลายปีที่ผ่านมา เมื่อลาวต้องการเพิ่มระยะเวลาการศึกษาขั้นพื้นฐาน จาก 11 ปี เป็น 15 ปี และปรับหลักสูตรให้เข้ากับมาตรฐานของอาเซียน เพื่อให้เทียบเท่ากับสากล ดังนั้นผู้เขียนจึงมีความสนใจ ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมลาวโดยเฉพาะคนรุ่นหลังจะเกิดความตระหนักในความเป็นมาของระบบการศึกษาของลาว ทั้งนี้เพื่อเป็นจุดเริ่มต้นในการศึกษากระบวนการของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวให้ก้าวหน้าต่อไป

บรรณานุกรม

กาด วันแพง. (2545). *การศึกษาคนอนาคตในศตวรรษที่ 21 (ลัดสหมี วงศ์สัก, แปล)*.

สำนักพิมพ์และจำหน่ายแห่งรัฐ ส.ป.ลาว.

ไกรสอน พรหมวิหาร. (2520). *แนวคิดของประธานไกรสอน พรหมวิหาร ในการสร้าง*

และขยายระบอบประชาธิปไตยประชาชนตามสังคมนิยม. นครหลวง

เวียงจันทน์: ห้องการค้นคว้าทฤษฎีและพฤติกรรม คณะโฆษณาอบรม
ศูนย์กลางพรรค.

คณะโฆษณาอบรมศูนย์กลางพรรค. (2558). 60 ปี พรรคประชาชนปฏิวัติลาว. นคร
หลวงเวียงจันทน์ : ม.ป.พ.

ธีระ รุญเจริญ. (2541). รายงานการปฏิรูปการศึกษาของสาธารณรัฐประชาธิปไตย
ประชาชนลาว. เอกสารรายงานต่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
แห่งชาติ. ม.ป.ท.

ปานตา ใช้เทียมวงศ์. (2534). การศึกษาปฐมวัยเปรียบเทียบ. กรุงเทพมหานคร : โรง
พิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

พรรคประชาชนลาว. (2554). เอกสารการประชุมใหญ่ ครั้งที่ 9. นครหลวงเวียงจันทน์:
อลูนใหม่โรงพิมพ์แห่งรัฐ.

พระมหาบุญทวี วิไลจักร. (2546). *หน้าที่เจ้าอธิการวัด*. นครหลวงเวียงจันทน์ : องค์การ
พุทธศาสนาสัมพันธ์ลาว.

เอกวิทย์ ณ ถกลาง. (2541). *เพื่อความเข้าใจสาระและธรรมชาติของการศึกษา ใน วรรณ
ไวยากรณ์ฉบับการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

รัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. (2546). *เวียงจันทน์: สภา
แห่งชาติ*.

กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ฉบับปรับปรุง.
(2551). *เวียงจันทน์: กรมจัดตั้งและพนักงาน*.

การปฏิรูปและทิศทางการศึกษาของประเทศลาว. (2563). *สารนารู “การศึกษา
ประเทศลาว” 2563*. แหล่งที่มา:

<https://edulaos.wordpress.com/2018/09/19/> สืบค้นเมื่อ 9 กันยายน
2563.

การศึกษาลาว – นักศึกษาลาวไปศึกษาต่อต่างประเทศ. (2563). *สารนารู “การศึกษา
ประเทศลาว” 2563*. แหล่งที่มา:

<https://edulaos.wordpress.com/2017/08/18>. สืบค้นเมื่อ 9 กันยายน 2563.

สำนักประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ กระทรวงแรงงาน. (2561). แหล่งที่มา https://icb.mol.go.th/asean_workgroup/สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้# สืบค้นเมื่อ 9 กันยายน 2563.